

MATOUŠ

ČÍSLO 72

POSTNÍ DOBA 2011.

Občasník farního společenství Fryšavy a Sněžného.

Základním motivem pro letošní postní dobu je KŘEST. Příprava na obnovu křtu je sice v postní době aktuální každoročně, ale pro tento půst je toto téma aktuální hned dvakrát. Za prvé toto téma speciálně vybrali naši biskupové jako součást tříleté přípravy na 1150. výročí příchovu svatých Cyrila a Metoděje na Moravu. Za druhé je téma křtu nadmíru aktuální proto, že hned dvě katechumenky, přijmou ve farnosti Sněžné o velikonocích křest.

KŘEST

Křest je první a základní svátostí, kterou může člověk přijmout a kterou Kristus nabízí všem pro věčný život. Je tedy branou k životu a Božímu království. Křtem se člověk stává součástí těla církve a získává možnost spoluúčasti na Kristově kněžství. Křest je vždy spojen s vírou a obrácením a vtiskuje do duše nezrušitelné duchovní znamení, které činí člověka křesťanem. Pro tento charakter nemůže být křest opakován; kdo byl pokřtěn, byl pokřtěn jednou provždy. Odpuštěním všech hříchů pozdvihuje člověka z přirozeného stavu k vznešenosti adoptivního dítěte Božího a činí jej novým stvořením z vody a Ducha svatého. Proto všichni křesťané mají obřady křtu v největší úctě. Pověření křtít dostala církev od Pána Ježíše Krista (Mt 28,19-20). Křest je vstupní branou křesťanského života. Skrze křest se stává člověk Božím dítětem a má podíl na Božím životě. Křest je vlastně uzavřením smlouvy mezi člověkem a Bohem –

člověk dobrovolně dává Bohu souhlas, aby vedl a chránil jeho život, a vyjadřuje ochotu žít tak, jak si to Bůh přeje a jak to hlásal a také svým životem ukázal Ježíš Kristus. Pokřtěný člověk je povolán ke službě druhým lidem a ke svědectví o své naději, kterou má skrze svůj život s Bohem. Křest uděluje za běžných okolností biskup, kněz nebo jáhen se slovy: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ při současném trojím ponoření do vody nebo vylití vody na hlavu křtěného. Mimo to jsou součástí křestních obřadů modlitby, čtení z písma svatého, mazání olejem jako symbolem síly, předání zapálené svíce jako symbolu světla na cestu a bílé roušky či oděvu jako symbolu nového života. Řádným vykonavatelem křtu je biskup, kněz a jáhen. V případě nutnosti může křtít každý (s podmínkou, že chce konat to, co koná Církev) – a to litím vody na hlavu kandidáta křtu se slovy: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého“.

KŘEST MALÉHO DÍTĚTE

Na rozdíl od dospělého nemůžeme od malého dítěte čekat ano rozhodnutí pro křest ani vyznání víry. Malé děti se křtí proto, že patří do rodiny křesťanů a ta chce, aby dítě mělo spolu s nimi účast na životě církve. Proto se žádá od rodičů a kmotrů, aby byli pokřtěni, byli schopni svou křesťanskou víru při křtu vyznat a mohli tak uvést do víry i dítě, které je jim svěřeno. Proto by měli být oba rodiče katolicky pokřtěni a vychováni a měli by žít v církvi svou víru. Pokud toto platí jen o jednom, může to stačit, ovšem je třeba, aby si oba byli vědomi závazku, který ze křtu pro rodiče vyplývá, a respektovali to, i když ho bude uskutečňovat jen jeden z rodičů. O křest dítěte žádají zásadně jeho rodiče, kteří jediní mohou přijmout plnou zodpovědnost za to, že jejich dítě bude vychovááno ve víře v Krista a v prostoru života a víry církve. Kmotr nebo kmotra v tom mají rodičům pomáhat a tuto ochotu také před ostatními účastníky deklarují. Proto kmotři musí být pokřtěni a praktikující katolíci. Kmotři jsou garanty víry pro nově pokřtěného. Pro vlastní obřad křtu je dobré opatřit si křestní roušku a křestní svíčku. Je samozřejmě možné pokřtít i dítě svobodné nebo rozvedené matky, jsou-li ostatní podmínky splněny.

KŘESTNÍ OBŘADY

Tak jako ostatní svátosti, může být – a alespoň většinou má být – i křest udělován ve mši svaté. Je jistě velice krásné, když nový křesťan vstupuje do společenství věřících při příležitosti, která je nejvzácnějším pokladem křesťanů.

Obřad křtu dětí je rozčleněn takto:

1. Úvodní obřad.
2. Bohoslužba slova.
3. Udělení křtu.
4. Následné obřady.
5. Závěr křestní slavnosti.

1. Úvodní obřad

Stejně jako mše svatá má i křestní obřad úvodní obřady. Nový obřad dává dosti možností, aby křtící kněz mohl slavnost uspořádat sice podle rituálu, avšak se zachováním místních zvyklostí. Vždy však má být slavnost uspořádána tak, aby zdůrazňovala posvátnost i důležitost udělované svátosti. Je proto dobře, když se rodiče, kmotři a ostatní shromáždí nejlépe u vchodu do kostela. Tam je přijde kněz nebo jáhen uvítat. Nový obřad klade velký důraz na přítomnost rodičů a také otázky, které jim kněz po uvítání klade, obracejí se k nim. Nejprve se táže na jméno dítěte. Není to věru otázka zbytečná. Rodiče už ovšem dítěti jméno dali, ale na počátku křestního obřadu má toto jméno zvláštní význam. Jméno by nemělo být totiž předmětem módy. Je vlastně prosbou. Jím vyjadřujeme vůli hledat vzor pro život a ochránce. Můžeme právem o něm říci: Chceme své jméno nést jako ideál, podle kterého máme žít. Chceme své jméno nést jako miskou, kterou máme naplnit dobrem. Chceme své jméno nést jako požehnání, které máme pro druhé. Na otázku, co vlastně rodiče od církve chtějí, mohou sice odpovědět několika způsoby, avšak v odpovědi je vždy obsažena prosba o milost a přijetí do společenství s Kristem. Tato odpověď není pouhou formou, je příslibem, že rodiče chtějí pečovat o svěřenou milost a podporovat její růst. Kmotři zde také nestojí jen k doplnění počtu. I k nim se obrací kněz. I je žádá, aby nad dítětem a jeho cestou v milosti pečovali – vždyť jsou zde zástupci věřícího společenství, jemuž záleží na novém údu a na jeho

duchovním růstu. Kněz, rodiče, případně i kmotři dělají dítěti kříž na čelo.

2. Bohoslužba slova

Druhý vatikánský koncil si přál, aby se více četlo Písmo svaté, aby byl bohatěji prostřen stůl k podávání tohoto vzácného chleba. Proto jsou nyní i obřady svátostí, udělovaných mimo mši svatou, vybaveny bohoslužbou slova, která má obdobnou stavbu jako bohoslužba slova ve mši svaté. Texty k předčítání nejsou pevně stanoveny. Je celkem 21 lekcí, z nichž je možno si vybrat. A kdyby si rodiče přáli, je možné vybrat jiné úryvky z Písma svatého. Jestliže se čtou dvě nebo tři lekce, je dobře mezi ně vsunout mezizpěvy tak, jak to děláme při mši svaté. Po evangeliu má následovat krátká homilie. V ní kněz na základě přečteného textu Písma svatého vyloží posvátnost křtu a povzbudí rodiče i kmotry k plnění všech jejich úkolů při výchově dítěte. Po homilii se doporučuje tichá modlitba a soustředění; může se také zazpívat sloka vhodné písně. Účinným prostředkem k probuzení účasti věřících jsou přímluvy. Také křestní slavnost zařazuje po homilii přímluvy s krátkými litaniami ke všem svatým, do nichž je možné vložit i jména světců, která křtěnci ponесou. Ze starých křestních obřadů byl na tomto místě ponechán exorcismus. I když teologické výpovědi v této otázce zaujímají rozličná stanoviska, je přece jasné, že člověk je postižen dědičnou vinou a ohrožen mocí zla. A tomu čelí použití exorcismu. Obdobnou symboliku má i mazání olejem křtěnců na prsou. Kdyby to nebylo možné, pak se mazání vynechává a místo něho se použije modlitba a vložení ruky na hlavu. Mazat čelo nemá smysl, neboť tím se ztrácí mluva symbolu, který chce vyjádřit posílení k životnímu zápasu – jakousi masáží.

3. Udělení křtu.

Je dobře, když se vlastní křest koná na místě, kam mohou věřící dobře vidět, přece však by to mělo být jinde než se konaly úvodní obřady s následujícími modlitbami. Přejdem z místa bohoslužby slova k místu křtu se totiž zřetelně naznačuje změna, která se stane v duši křtěncově, když je pokřtěn. Jen ve velikonoční době se užívá

vody posvěcené ve velikonoční vigílii, jinak posvětil kněz vodu v každém případě zvlášť. Vzkříšení Krista a velikonoční tajemství jeho smrti i vzkříšení připomíná paškál, který je umístěn vedle křtelnice a v době udílení svátosti je rozsvícen. Do křestní vody se nyní už nemíchají svaté oleje, takže je možno křtít podle starokřesťanského zvyku v tekoucí vodě. Viděl jsem křtelnici, jíž protékala voda, dokonce zvláštní zařízení působilo, že bublala. Zdálo se mi to trochu naturalistické. Ještě před vlastním křtem zřikají se rodiče i kmotrové všeho zla a vyznávají víru, v níž mají být v budoucnu dítěti učiteli i příkladem. Kněz stvrzuje, že víra, kterou rodiče i kmotři takto vyznali, je vírou shromážděných věřících i celé církve. Bylo by velmi pěkné, kdyby shromáždění nevyjádřili svůj souhlas jen prostým: Amen, nýbrž i společným zpěvem vhodné písně, například částí mešní písně.

4. Následné obřady.

Křest už byl udělen. Historický vývoj i některé místní zvyklosti připojily k vlastnímu křtu několik následných obřadů. První je pomazání křížmem, jež naznačuje přivtělení ke Kristu, které bude ještě v budoucnu zpečetěno svátostí biřmování. Dalším obřadem je rozsvícení křestní svíce, kterou otec nebo kmotr zažehne od paškálu. To už je dítě oblečeno bílým křestním rouchem. Před rozsvícením svíce vložil je na pokřtěného kmotr. Bylo by dobře, kdyby toto symbolické roucho si rodiče přinesli, nebo by to mohl být pěkný dárek, který dítěti věnuje kmotr a který je hezkou památkou i připomínkou křtu.

5. Závěr křestní slavnosti

Kdysi nesměl nepokřtěný vstoupit do presbytáře. To se sice už dávno nedodrží, přece však je krásným obřadem, když bíle oděné dítě nesou do presbytáře před oltář. Nesou také rozsvícenou křestní svíci. Nový křesťan zářící milostí Boží jde ke svému Pánu. Je mu „představen“. Ba podle místních zvyklostí může jej kněz vzít na lokty – jako kdysi Simeon vzal do svých rukou Ježíše – a může jej pozdvihnout nad oltář. Přitom se shromáždění modlí Otče náš. Jak krásná je to předzvěst budoucího okamžiku, kdy před oltářem se bude

modlit a z oltáře jíst Chléb Páně i tento nově pokřtěný spolu s věřícími své farní obce. Závěr tvoří požehnání. To se nyní neuděluje jen matce, nýbrž také otci, a vzpomíná se v něm i celého shromáždění věřících, k němuž novokřtěnec od tohoto okamžiku náleží. Kde je to zvykem, může po skončeném křestním obřadu přistoupit matka k mariánskému oltáři, aby své dítě svěřila péči Bohorodičky.

KŘEST DOSPĚLÉHO

Křest dospělého člověka je možný tehdy, jestliže uvěřil v Krista jako jediného plného zachránce člověka, poznal a přijal víru církve a vyznává ji a chce žít ve společenství katolické církve a respektovat její učení víry i morálky. Dospělý člověk má za normálních okolností přijmout v jedné slavnosti tři takzvané iniciační svátosti, tedy být pokřtěn, biřmován a přijmout eucharistii. Příprava na křest probíhá v několika etapách tzv. katechumenátu. Délka přípravy na křest je různá, musí respektovat postupné rozvíjení víry člověka, zpravidla trvá jeden rok. Během této doby katechumen prožívá jak formální vyučování a rozhovory nad určitými tématy, tak má možnost neformálně objevovat různé rozměry víry a života místní církve. Je dobré, když dospělého adepta provází na jeho cestě ke křtu někdo, kdo mu je oporou a kdo mu bude oporou v cestě víry i po křtu. Takový člověk, je-li sám pokřtěným a biřmovaným katolíkem, žijícím z víry-může být křtěncem vybrán za kmotra.

OBŘAD KŘTU DOSPĚLÝCH

Jestliže v prvotní církvi byla většina křtěnců dospělých, nyní je tomu v tradičně křesťanském prostředí právě naopak. Liturgická konstituce považovala za potřebné provést obnovu katechumenátu a ostatních zřízení, která doprovázejí vstup dospělého do církve prostřednictvím křtu. Na základě tohoto ustavení byl vydán 6. ledna 1972 Řád křesťanského zasvěcení dospělých. Je třeba říci, že toto římské schéma – i když naplňuje přání Otců Druhého vatikánského koncilu – obsahuje mnoho prvků, které si vyžadují úprav pro jednotlivé země. Je totiž nutné, aby tento obřad byl přizpůsoben zemím, kde má být používán.

Proto si toho obřadu všimneme v přehledném náčrtu. První kapitola Řádu křesťanského zasvěcení dospělých má toto členění:

A. Předkatechumenát je nový pojem, který nový římský ritus zavádí. Je to období, kdy se dospělý seznamuje s křesťanským zvěstováním a dospívá k rozhodnutí vstoupit do společenství křesťanů. Není to období vybavené zvláštními obřady, je však velmi důležité. Věřící mají v této době závažný úkol: mají svým praktickým životem ukázat krásu života z víry, a tak působit na toho, kdo se k nim přibližuje.

B. Vlastní katechumenát je uveden slavností přijetí, jímž po bohoslužbě slova a jednoduchých obřadech začíná pro křtěnce doba vzdálenější přípravy.

C. Bližší příprava ke křtu začíná na Popeleční středu nebo na První neděli postní. Zvláštním ritem, který římské schéma nazývá ritem vyvolení nebo zapsání jmen, je uchazeč o křest uveden do blízké přípravy a nazývá se nyní „vyvoleným“ nebo „kompetentem“. Následující týdny až do Velikonoc jsou dobou „očistění a osvětlení“. Přímluvami a vkládáním rukou mají být katechumeni posíleni, aby se těsněji přimkli ke Kristu. Na neděle postní jsou stanoveny tzv. velké exorcismy či skrutinia. V té době se také odevzdává Vyznání víry a Otčenáš jako poklady církve. Při těchto skrutiniích se také katechumeni mažou posvátným olejem. Vlastní křest s následnými obřady se pak udělí při slavení velikonoční vigilie.

D. Vlastní křest probíhá na velikonoční vigílii na Bílou sobotu. Velikonoční vigílie již v sobě obsahuje samotný křest, nebo alespoň obnovu křestních závazků. Křtí se stejně jako u malých dětí ponořením nebo litím vody na hlavu. Ihned po udílení křtu má být většinou udělena také svátost Biřmování (udělování této svátosti si může vyhradit pro sebe biskup, většinou se tak děje, probíhá-li ve farnosti společná příprava na biřmování). Jako symbol nového života je křestní rouška (křestní oděv) a také svíce. Stejně jako u křtu dětí je důležitý kmotr, který má být v tomto případě vzorem a inspirací pro nově pokřtěného a má mu pomáhat na jeho životní cestě.

F. Poslední etapou je Mystgogie. Nově pokřtěné je třeba doprovázet a pomáhat jim v tomto novém „životě“ tato mystagogie není jen na knězi, ale především na celém farním společenství.

Katechismus katolické církve

1213 – Svatý křest je základem celého křesťanského života, vstupní branou k životu v Duchu („vitae spiritualis ianua“) a branou, která otevírá přístup k ostatním svátostem. Křtem jsme osvobozeni od hříchu a znovuzrozeni jako Boží děti, stáváme se Kristovými údy; jsme přivtěleni k církvi a stáváme se účastnými jejího poslání: „Proto se křest správně a vhodně definuje jako svátost znovuzrození skrze vodu ve slově.“

„Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28, 18-20)

DŮLEŽITOST KŘTU.

Křest je branou k nadpřirozenému životu a Božímu království. Je první svátostí, kterou Kristus nabízí všem, aby měli věčný život. On mluvil o křtu již na počátku svého veřejného působení. V Jeruzalémě rozmlouval s členem velerady Nikodémem. Při ní řekl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ Na námitku, že přece není možné podruhé se narodit řekl: „Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího“ (Jan 3,3-5).

Po svém zmrtvýchvstání shromáždil své apoštoly na jedné hoře v Galilei a tam jim řekl: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,19-20). Co bylo řečeno apoštolům, platí pro celou Kristovu církev.

Proto je křest především svátostí víry, kterou člověk odpovídá Kristovu evangeliu, osvícen milostí Ducha svatého. Církev vždycky považovala za svůj nejdůležitější a svému poslání nejvlastnější úkol, aby všechny vybízela k víře, kterou sama přijala od apoštolů a aby jí vyučovala. Ty, kteří své srdce otevřeli víře, připravovala, aby se ve křtu opravdu spojili s Kristem, vstoupili do svazku Nové úmluvy a tento svazek dále pomáhala upevňovat.

Církev, vědoma si veliké důležitosti křtu pro věčnou spásu, již od počátku křtí nejen dospělé, nýbrž i děti. Ze slov Páně: „Nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nemůže vést do Božího království“ (Jan 3,5) vždy usuzovala, že ani děti nemají být vyloučeny z možnosti přijmout křest. Názvem dítě se rozumějí ti, kteří ještě nedospěli k vlastnímu rozumovému úsudku a nemohou tedy mít vlastní víru ani ji nemohou vyznávat. K pravdivému dovršení svátosti je však třeba, aby děti byly vychovány ve víře, ve které byly pokřtěny. Jejím základem je svátost, kterou přijaly. Křesťanská výchova, která dětem právem náleží a ke které se rodiče a celé místní společenství zavazuje, má směřovat k tomu, aby děti především postupně poznalo závěr Boží vyjádřený v Kristu a tak životem dovršily víru, ve které byly pokřtěny. Tuto výchovu a lásku má dítě právo očekávat po křtu od rodičů, kmotrů i od celého místního společenství věřících.

KŘESTNÍ JMÉNO

Při křtu dostává dítě jméno.

Proč dáváme dětem při křtu jméno?

Jistě proto, aby se lidé od sebe navzájem odlišili. Nemohou přece mít všichni stejná jména. Avšak křesťané dávali a dávají svým dětem křestní jméno tak z jiného důvodu, aby totiž dali svým dětem vzor k následování pro jejich život a zároveň ochránce patrona a přímluvce u Boha v nebi. Proto má křestní jméno vyjadřovat některého světce nebo světici. Rodiče by měli zvážit předem jako křesťané, kterého světce vyberou za vzor pro své dítě a svému dítěti by měli později říci několik slov o něm. Výjimečně se dávají dvě křestní jména.

V případě, že rodiče již nahlásili na matričním úřadu jméno, které není křesťanské, může kněz dát po dohodě s rodiči ještě druhé křesťanské jméno.

Připravil: Dr. Jaroslav Studený

SVÁTOST ZNOVUZROZENÍ A SMÍŘENÍ V NAŠEM ŽIVOTĚ

O velikonoční vigílii na Bílou sobotu při svěcení křestní vody se otevírají v našich kostelích křtelnice jako studánky nadpřirozeného života. K tomuto liturgickému úkonu patří obnova křestního slibu, kterou činí obec věřících shromážděna u křtelnice.

Křtelnice nám připomíná naše nové zrození z vody a z Ducha svatého podle slov našeho Spasitele Ježíše Krista: „Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího“ (Jan 3,5).

Poněvadž je křest pro nás nové narození, kdy jsme získali účast na Božím životě, proto je přijetí křtu pro nás největší událostí celého našeho života.

(Oběžník č. 4/87)

BÍLÁ SOBOTA

Církev slaví dvě významné noci. První je svatá noc vánoční a druhá tato vigílie nejslavnějších svátků v roce: velikonoc. Slavení velikonoční vigílie není jen vzpomínkou na to, co se stalo před dvěma tisíci lety, kdy Kristus vstal z hrobu. Kristus vstal i pro nás.

Duch liturgie je dnes zaměřen k svátosti křtu, ať křest má člověk teprve přijmout, nebo jej už přijal. Ne náhodou byl křest udílen v prvotních dobách církve pravidelně ve velikonoční vigílii. Žadatelé po dlouhé přípravě byli v době postní zasvěceni i do tajemství církve a v této noci stanuli před křestní kaplí. Pro křest bývaly totiž stavěny zvláštní kaple-baptisteria, které dne obdivuje například v římském Lateráně, Florencii, Pise, Luce i jinde. Právě Lucca si zachovala ten nejstarší typ, kde se nekřtilo jako dnes oblitím vodou, nýbrž ponořením do křestního bazénu. Když se křtěncům otevřely ve velikonoční neděli dveře kaple, po úvodních obřadech sestupovali po schůdkách dolů do bazénu, vyznávali víru a jáhen je pak třikrát ponořil do vody ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Pokřtění pak

vystupovali z křestní koupele, oblékli se do bílých šatů a dostali hořící svíci. Potom s věřícími čekajícími venku, se odebrali do vyzdobené baziliky, která stála hned vedle, aby slavili poprvé s ostatními tajemství víry.

Křest je odumření s Kristem. Z toho ponoření do křestního pramene bylo jasně vidět, že křest není jen obřad přijetí do církve, přijetí křestního jména, ani jen obmytím od dědičného hříchu a zahlazením hříchů osobních, vlití milosti Boží posvěčující a vtisknutí nezrušitelného znamení. Křtít, řecky baptisein – ponořit do vody. A ponoření do vody je symbolem pohřbení katechumena do Kristovy smrti, z níž povstává skrze vzkříšení s ním jako nové stvoření (2 Kor 5,17, Gal 6,15). Je to rozhodný obrat ze smrti k životu, z temnoty ke světlu. Člověk, který byl daleko od Boha, vrací se do jeho blízkosti, opravdu se znovu zrozuje a obnovuje v Duchu svatém. Bez tohoto zrození z vody a Ducha svatého „nikdo nemůže vejít do Božího království“ (Jan 3,5).

Svatý Pavel v listě Římanům píše: „Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrti? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my jsme vstoupili na cestu nového života“ (Řím 6,3). Ponoření je odumření, zánik, pohřbení. Jako Kristus zemřel za naše hříchy na kříži, tak ve křtu je „starý člověk v nás s ním ukřižován, aby tělo ovládané hříchem bylo zbaveno moci a my už hříchu neotročili“ (Řím 6,6). Pro křesťany prvotní církve to bylo skutečným odumřením. Než křtěnec sestoupil do vody, odložil vše, co bylo z tohoto světa: prsteny, ozdoby šaty... a když se dal pokřtít, přerušoval všechny dosavadní zlé návyky a často změnil i své životní prostředí a příbuzenské vztahy. Odumřel prostě s Kristem.

Křest je však i povstání s Kristem. Kristus zemřel a vstal. Jako on povstal ze skalního hrobu jako oslavený vítěz nad hříchem a smrtí, tak vystupuje i pokřtěný z křestní koupele plný nového života, jak byl „stvořen k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy“ (Ef 4,24). Na nás pokřtěných sice nikdo tento božský život neviděl, nenahmatal ani neofotografoval, ale je skutečnější než naše celé ubohé živoření od kolébky až do hrobu. A až přijde Kristus, aby dokonal dílo svého vykoupení, tehdy se tento náš život objeví v pravém lesku.

Důsledky. Mučedník Papylus vyznal před svým soudem: „Jsem křesťan, víc se ode mne nedovíš, neboť nic většího ani krásnějšího bych ti o sobě nemohl už říct.“ Když mluví svatý Pavel o svém povolání, činí to s radostnou vděčností. Neměli bychom i my být naplněni hrdostí, velikonoční radostí a vděčností za tu hodiny, kdy jsme ve křtu povstali s Kristem?

Svatý Pavel dochází ještě k jinému závěru: „Když (Kristus) zemřel, zemřel hříchu provždy, když nyní žije, žije Bohu. Tak i vy počítejte s tím, že jste mrtví hříchu, ale živí Bohu v Kristu Ježíši“ (Řím 6,10-11).

Jan Daněk

KŘESTNÍ PÍSEŇ

Jak každý ví,
život lidí pokřtěných
hoří sedmi plameny.

První je plamen *OKA* –
co jiskří v pohledu vidoucím.

Druhý je plamen *ŘEČI* –
vždyť ohnivý jazyk, i když koktá
je lepší, než mlčící mudrc.

Třetí je plamen *CITU* –
ten, co rozněcuje láskou“
v planoucí pochodeň, v kvetoucí strom.

Čtvrtý je plamen *ŽÍZNĚ* –
žízně po právu a spravedlnosti,
co ji ani moře neuhasí.

Pátý je plamen *HUDBY* –
tou slyšíš věci nevyhovitelné,
tou ústy zpíváš, nohou tančíš.

Šestý je plamen *NADĚJE* –
té, co z lidí proroky dělá,
té, co učí těšení na nové úsvity.

Sedmý je plamen *BOHA* –
který dal jiskru své podstaty
všemu živému: Aby to bylo.

Aby to šťastně bylo.

*Přeji ti, dítě lidské a Boží,
abys rostlo v člověka živého,
co v něm jiskří jiskry, co z něj šlehají plameny.
Vždyť tvá křestní svíce
už hoří plamenem Kristovým.*

ZNAMENÍ KŘÍŽE

Co to je? Jaké podoby znamení kříže vidíme v praxi? Procítěné vedení ruky s myšlenkou na Otce, Syna a Ducha Svatého; nebo jen jakési mávnutí před obličejem a hrudí?

Co to je? „Poznávací znamení pro Pána“, že jsem Jeho, že mu chci patřit? Ano, jsem pokřtěný a připomínám si tu svátost při každém vkročení do kostela.

Co to je? Je to jako když zvednu sluchátko telefonu – obrazně navazuji kontakt s Pánem.

Znamení kříže – znamenám na svém těle, že Ho zvu do svého života, znamenám se, „aby mě poznal“, jako když navštívil domy pomazané znamením, namalovaným beránkovou krví.

Znamení kříže – znamenám na svém těle, že беру na vědomí, že byl Ježíš ukřižován i konkrétně pro mě, že s Ním chci mít osobní vztah, ne být pouze součástí davu. Jak jsme na tom my? Jaké je naše znamení kříže? Šup šup, mávnu cosi rukou a očima si už hledám místo kam si v kostele sednu?

Když vcházím na návštěvu k někomu do domu, - očistím si na prahu obuv, přivítám se s hostitelem, podám mu ruce, někdy přinesu dar, zajímám se o něj, jak se má; neminu ho s odbytým pozdravem a nehrnu se do obývacího pokoje na sedačku.

Když vcházím do kostela, připomenu si na prahu očištění při křtu, pokleknutím pozdravím Pána, pozdravím koho vidím známého, někdy se i podaří mít dar na oltář, jsem šťastný, že můžu být účasten na zázraku eucharistie.

V. K. V. F.

Popeleční středa a humor?

Humor má být stálý postoj křesťana, když se postí, to jest, když se postí od svých chyb a zlovyků. Humor je květina, která vykvétá v naději, že se dokážeme změnit k lepšímu. Humor je křesťanská svoboda, že se umíme usmívat nad vlastní nehotovostí a nad nehotovostí druhých kolem nás. Humor je sůl života, a jenom při humorném přístupu dokážeme v postní sebekázní vytrvat a vítězit. Přijměme tedy znamení pomíjivosti života ne s truchlivostí, ale s radostnou důvěrou.

P. Ladislav Simajchl

Postní doba s Benediktem XVI.

Křest je „první vzkříšení“

Křtem se člověk rodí k novému životu a znovu je obdařen důstojností Božího dítěte. Proto byl v raném křesťanství křest považován za „první vzkříšení“. Postní doba je pak od samého začátku prožívána jako období bezprostřední přípravy na křest, který je slavnostně udělován během Velikonoční noci. Celá postní doba tedy sloužila jako cesta k tomuto velkému setkání s Kristem, k tomuto ponoření do Krista a obnovení života.

Postní doba je opětovná příprava na křest

Pro mnohé pokřtěné křest a víra časem ztrácejí na síle. Proto je každá postní doba jakoby opětovným „katechumenátem“, v němž společně jdeme znovu vstříc svému křtu, abychom jej znovu objevili a hluboce prožili, abychom se znovu skutečně stali křesťany.

Jak prožít postní dobu

Samotný název tohoto období není zcela jednoznačný. Půst jako takový je totiž „povinný“ jen jeden den z celého čtyřicetidenní – na Popeleční středu. Co si ale počít s těmi zbývajícími dny, které postem v pravém slova smyslu nejsou?

Čím můžeme naplnit příštích čtyřicet dní? Ježíšova výzva k obrácení míří především k obrácení srdce, k vnitřnímu pokání. Bez něho zůstávají všechny skutky neplodné a lživé. Pokání může mít velmi rozmanité projevy.

Modlitbou se sblížíme s Bohem. Je příležitostí přezkoumat a probrat s Pánem vše důležité z našeho života. Modlitba je ale též projevem naší lásky k bližním, modlíme-li se za druhé, za známé i neznámé, za lidi, kterým tato služba může prospět.

Postem zdaleka není myšleno jen odepření si jídla. Půst je zřeknutí se čehokoliv, co je v našem životě postradatelné, zbytečné nebo překážející, co nás spoutává. Skrze něj dáváme ve svém životě větší prostor Bohu.

Almužnou – tím, čeho se postem vzdáme, můžeme obohatit toho, kdo to potřebuje. Almužna může znamenat: dávat sebe, svůj čas, zájem, trpělivost, hmotné prostředky všem těm, kteří to potřebují. Počínaje vlastními dětmi, životními partnery, rodiči, až po lidi osamělé, nešťastné, trpící, únavné,... Zřeknutím se něčeho ve prospěch bližních realizujeme základní přikázání lásky a ztotožňujeme se s Kristem.

Rozjímáním Kristovo utrpení, například v křížové cestě, se snažíme vidět nejen velikost Boží lásky, ale také pochopit, že cesta ke vzkříšení vede i přes kříž.

Větší pozorností vůči Božímu slovu vnikáme hlouběji do tajemství Božího jednání s námi. V Písmu objevujeme tajemství Božího srdce a získáváme pomoc i světlo, které nám pomáhají orientovat se v různých životních situacích a proměňovat skutečnost, ve které se nacházíme.

Svátostí smíření vrcholí pokání, jímž se obracíme k Bohu, ke Kristově cestě. Rozcházíme se s hříchem a nastupujeme cestu nápravy a vracíme se do křestního stavu Božích dětí.

Zřeknutím se zla a vyznáním víry při obnově křestního slibu o velikonoční noci korunujeme naši postní „práci“. Dáváme Bohu prostor, aby v nás mohl konat své velké činy, aby se i v nás projevila jeho síla, kterou Krista vzkřísil z mrtvých.

Bůh, který vzkřísil Pána, vzkřísí svou mocí i nás. (1 Kor 6,14)

Jak to dělám já?

Jeden uspěchaný člověk se ptal moudrého muže, z něhož vyzařoval nebyvalý klid:

„Jak to děláš, že jsi vždy tak klidný?“

„Docela jednoduše,“ odpověděl mudrc. „Když spím, spím, když vstávám, vstávám, když jdu, tedy jdu, když jím, jím, když pracuji, pracuji, když naslouchám, naslouchám, když mluvím, tak mluvím.“

„Jak to, tomu nerozumím! To já také dělám! Přesto jsem tak nervózní.“

„Ne, ty to děláš jinak: Když spíš, už vstáváš, když vstáváš, už jdeš, když jdeš, už jíš, když jíš, už pracuješ, když nasloucháš, už mluvíš.“

Cyrilometodějský kalendář 1975

Nejen pro děti...

Ježíšova tvář

Mnich Epifanio, který žil na Sicílii, v sobě jednoho dne odhalil nadání od Boha: zjistil, že umí malovat nádherné ikony. Chtěl namalovat také nějaké mistrovské dílo a rozhodl se, že to bude Kristova tvář.

Kde však hledat vhodný model, který by vyjadřoval utrpení i radost, smrt i zmrtvýchvstání, božství i lidství?

Pomyšlení na obraz Kristovy tváře nedalo Epifaniovi spát. Vydal se na cestu a procestoval celou Evropu, zkoumal jednu tvář za druhou. Žádná však nebyla ta pravá.

Jednou si před usnutím opakoval slova žalmu: „Hospodine, tvář tvou hledám. Svou tvář přede mnou neukrývej.“ Té noci se mu zdál sen. Anděl ho vedl od jedné osoby, s níž se setkal, ke druhé a ukazoval mu na ní ty rysy, kterými se podobala Ježíšovi: radost mladé nevěsty, nevinnost dítěte, sílu rolníka, utrpení nemocného, strach odsouzence, laskavost matky, vylekanost sirotka, přísnost soudce, veselí kejklíře, milosrdenství zpovědníka, obvázanou tvář malomocného. Epifanio se vydal zpět do kláštera a dal se do práce.

Do roka byla Kristova ikona hotová. Ukázal ji opatovi a spolubratřím, kteří před ní v němém úžasu padli na kolena. Kristova tvář byla tak krásná, zářil z ní hluboký cit a měla pohled, který člověku pronikal do všech zákoutí srdce.

Marně se Epifania vyptávali, podle koho ji namaloval.

Nehledej Krista ve tváři jediného člověka, ale v každém člověku hledej odlesk Kristovy tváře.

Bruno Ferrero

TEĎ JE ČAS MILOSRDENSTVÍ

I. Kongres o Božím milosrdenství

Nové Město na Moravě / Slavkovice •
20. – 22. května 2011

v roce 2008 nás (Společnost katolického apoštolátu – pallotiny) Česká biskupská konference pověřila úkolem koordinace prací souvisejících s organizací Kongresu o Božím milosrdenství v České republice. Stalo se tak v souvislosti s ideou kongresů o Božím milosrdenství, kterou započal První světový kongres v Římě konaný z iniciativy vídeňského arcibiskupa kardinála Christoha Schönborna v dubnu 2008 v římském Lateránu.

Kardinál Schönborn vysvětlil, že myšlenka kongresů o Božím milosrdenství vznikla v roce 2002, kdy papež Jan Pavel II. zasvětil svět Božímu milosrdenství při posvěcení baziliky Božího milosrdenství v Lagiewnikach. Cílem této myšlenky je oživení reflexe Božího milosrdenství v církvi, a to na několika úrovních. Proto také idea kongresů předpokládá, že kongresy se budou konat cyklicky na úrovni světové, kontinentální, státní a také třeba diecézní.

Mezi prvním světovým kongresem, který se konal v Římě v roce 2008, a druhým světovým kongresem, který se bude konat v Krakově na podzim roku 2011, se po celém světě uskuteční kongresy kontinentální, a také kongresy v mnoha jednotlivých zemích. Z toho důvodu organizujeme pod záštitou otce biskupa Mons. Vojtěcha Cikrleho také I. kongres o Božím milosrdenství v České republice. Bude se konat u kostela Božího milosrdenství ve Slavkovicích a v Novém Městě na Moravě ve dnech 20. – 22. května 2011.

Bližší informace a konkrétní program připravovaného kongresu naleznete v kostelní vývěsce.

Pastýřský list otce biskupa Vojtěcha k Roku křtu 2011

Křest je velký Boží dar

**příprava k oslavě 1150. výročí příchodu svatých Cyrila a
Metoděje na Moravu**

Milé sestry, milí bratři, milé děti,

je tomu rok, co jste vyslechli společný pastýřský list biskupů naší země, kterým byla vyhlášena tříletá příprava na jubilejní rok 2013, kdy si budeme připomínat jedenáctisté padesáté výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na území, kde žijeme.

Celou dobu přípravy nás má provázet pozornost k Písmu, abychom objevovali poklady v něm ukryté. To je cílem i biblického pastoračního programu *Vezmi a čti*, který už přináší dobré ovoce. Mimo tento program bude každý rok nebo jeho část věnována základním, tzv. iniciačním svátostem. Jedná se o křest, biřmování a eucharistii. Prožívání letošní postní doby je zaměřené na svátost křtu a přípravu obnovy křestního vyznání o velikonoční vigílii.

Slovo „křest“ je dnes zneužíváno jako výraz pro slavnostní prezentaci knih, hudebních nosičů, zvířat a všech možných předmětů. Spíše by se na to hodil původní řecký význam slova „baptizó“, které znamená „ponořit, omýt“. Latina a z ní většina evropských jazyků přejala tento řecký výraz pro ponoření, jako ponoření do Krista. Čeština spolu s některými dalšími slovanskými jazyky užívá slovo křest právě v tomto jednoznačném významu: ponoření do Krista, vkřestění, připojení ke Kristu.

Jak říká svatý Pavel, křtem jsme srostlí s Kristovou smrtí a zmrtvýchvstáním. V něm umírá starý člověk, otrok hříchu, pro nový život s Bohem a v Bohu. Jde o překročení pouze biologického života k životu, ve kterém se spolu s Kristem podílíme na tom, co dělal on. Právě to je naše vlastní povolání, které jsme přijali křtem. Víme o tom? Nějak z povzdálí asi ano, ale je to programem našeho života? S odvoláním na dnešní liturgické čtení o Mojžíšovi bychom dnes mohli klidně použít jeho slova: Uložte si to do svého srdce a do své duše, přivažte si to jako znamení na svou ruku, jako značku mezi oči. Jste

na rozcestí. Kudy chcete jít? Požehnání se vztahuje jen k jedné cestě. Tuto cestu pro nás dnes vyjadřuje Kristův kříž – nástroj jeho vydání se druhým i symbol vítězství, ke kterému se hlásíme.

V evangelním úryvku říká Ježíš i nám: Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane!, vejde... To není vyhrožování, to je povzbuzení, abychom nepromarnili to, čím jsme byli obdarováni. Abychom rozlišili rozvážnost od pošetilosti. Aby dům našeho života vítězně obstál v jakékoli myslitelné nepřízni zla.

Milí přátelé, všechny tyto úryvky jako by ukazovaly k bodu našeho ponoření do Krista, k našemu křtu. Křtem jsme ke Kristu připojeni v jeho životním zápase završeném smrtí, jak to máme před očima celou postní dobu, a rovněž tak i v jeho vítězství nad smrtí, které si připomínáme zvláště o Velikonocích. Křtem jsme skrze Krista připojeni k Otci i Duchu Svatému – Nejsvětější Trojici. Proto jsme křtěni ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Z toho vyplývá, že pokřtěný člověk už nežije sám pro sebe, ale je zapojený do širší rodiny církve a do odpovědnosti za svět. Křest není pouhým vstupem do nějaké lidské organizace. Nejsme pokřtěni proto, abychom se dostali do nebe, ale proto, abychom byli spojeni s Kristem v jeho chvále a oslavě Otce a v jeho úsilí o spásu světa. Abychom v sobě měli stejné smýšlení, jaké měl Ježíš Kristus (Flp 2,5).

Být křesťanem je povolání. Nejvýznamnější povolání, jakého se nám dostalo (sv. Pavel). Občas dostávám dopisy od dětí. Loni mě jeden z nich udělal obzvlášť radost. Byl podepsaný slovy: křesťanka Monika. Aniž bych chtěl snižovat jakékoli akademické tituly, právě tento titul je nejvznešenější.

Milí přátelé, co udělat pro to, abychom o velikonoční vigilií byli s plným vědomím schopni obnovit své křestní vyznání? Možná začít tím, že najdeme svou křestní svíci a každý den ji zapálíme, abychom se u ní pomodlili. Jistě nám přiblíží Krista. V modlitbě můžeme také objevit její duchovní symboliku, aby se nám stala blízká. A věřím, že když si ji potom přinesete na velikonoční vigilií do kostela, bude jiná. A tím nemám na mysli fakt, že bude kratší. – Kdo křestní svíci nenajde, ať si pořídí jinou.

A co byste řekli nápadu dát si do bytu kropenku, aby nám tak jako v kostele připomínala náš křest? A vždycky, když se budeme

svěcenou vodou žehnat, říct třeba: Já, Petr, jsem byl pokřtěný ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

A vy, rodiče a prarodiče, víte, kde jsou uloženy křestní roušky vašich dětí nebo vnoučat? Co kdybyste jim pomohli přiblížit jejich význam?

A ještě jeden námět: Proč se nevypravit na pouť do kostela svého křtu?

Další možnosti aktivního a hlubšího prožití postní doby a Velikonoc nechávám na Vás. Může vám také poradit váš duchovní správce, řadu námětů je možno najít na internetu.

Přesto chci ještě zmínit jednu věc, kterou považuji za velmi důležitou. Je to pozvání pro vás všechny. Přijďte prosím prožít Velikonoce do kostela. Tím myslím prožít obřady Zeleného čtvrtku, Velkého pátku a velikonoční vigilie, které tvoří jeden celek, jednu bohoslužbu. To není příprava na Velikonoce, ale všechno je to součástí jediného velkého svátku Velikonoc. Pozvěte k jejich oslavě také své děti jakkoliv staré, pozvěte ty, jimž jste za kmotry, pozvěte své známé, své sousedy, kteří jsou jen pokřtěni a znají pouze půlnoční bohoslužbu o Vánocích. A vy, děti, malé i velké, pozvěte své kmotry k účasti na velikonočním třídění a celý půst se za ně modlete. A modlete se i za všechny, které ke společnému prožití Velikonoc oslovíte.

Milé sestry a bratři, nakonec ještě jedna prosba: Během postní doby přijměte svátost smíření, abyste mohli s čistým srdcem prožít jedinečnost svého křtu.

K tomu vám všem ze srdce žehnám.

Váš biskup Vojtěch

.....
Matouš: farní občasník, pro vnitřní potřebu vydává farnost Fryšava
kontakt@farnostfryšava.cz www.farnostfrysava.cz